

WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO OTRZYMANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO

W KLASIE 8

Zagadnienia podstawy programowej	ocena dopuszczająca Uczeń potrafi:	ocena dostateczna Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	ocena dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Kształcenie literackie i kulturowe: wiersz	<ul style="list-style-type: none"> • zreferować treść wiersza • określić rodzaj literacki • wskazać podmiot liryczny • określić rodzaj liryki • wyjaśnić pojęcia: <i>aforyzm, fraszka, paradoks, tren, porównanie homeryckie, puenta, przenośnia, symbol, peryfraza, hymn, refren, anafora, ironia apostrofa</i> • omówić przynależność gatunkową utworów • wskazać adresata 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję zwrotów do adresata • opisać emocje wyrażane przez podmiot liryczny, nazwać emocje towarzyszące podmiotowi lirycznemu, określić jego stosunek do adresata lirycznego, sytuacji • wyjaśnić, w imieniu jakiej zbiorowości wypowiada się podmiot liryczny • scharakteryzować bohaterów • wyjaśnić znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać elementy tworzące atmosferę, budujące nastrój • omówić funkcję skontrastowania np. dwóch przestrzeni, bohaterów itp. • zinterpretować zabiegi stylistyczne zastosowane w wierszu, określić funkcję słownictwa • omówić funkcję użycia regionalizmów w piosence, paradoksu we fraszce • zinterpretować tytuł 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować wymowę wiersza, przesłanie utworu • przedstawić swoje spostrzeżenia dotyczące danej sytuacji lirycznej • zinterpretować istotne elementy wiersza, np. zakończenie, sposób ukazania przemijania, puentę • odnieść wymowę wiersza do rzeczywistości codziennej • odnieść uniwersalne prawdy zawarte w aforyzmach i fraszkach do 	<p>wykazuje umiejętność operowanie kontekstem, twórczego przetworzenia poruszanych w utworze kwestii, przykładu intersemiotycznego, np. potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na wskazany temat • odnaleźć odzwierciedlenie poruszanych zagadnień w wybranym tekście kultury i omówić dostrzeżony związek • omówić kontekst

	<p>lirycznego, bohaterów wiersza</p>	<p>sentencji</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić prawdy życiowe zawarte w utworach • określić funkcję adresata • określić miejsce, w którym znajduje się podmiot liryczny • wskazać środki stylistyczne, związki frazeologiczne 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować obraz Boga wyłaniający się z utworu, wskazać nawiązania np. biblijne, omówić kontekst np. historyczny utworu • postawić tezę interpretacyjną • określić przyczyny emocji podmiotu lirycznego 	<p>swojego doświadczenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję refrenu i anafory • wyjaśnić, na czym polegał tragizm pokolenia, do którego należał K. K. Baczyński • dokonać interpretacji tworząc własną wypowiedź, np. sformułować rzeczywisty katalog zasad, którymi powinien się kierować człowiek 	<p>historyczny utworu</p> <ul style="list-style-type: none"> • stworzyć prezentację tematyczną • przedstawić wybrany tekst kultury dotyczący tragizmu pokolenia, do którego należał Krzysztof Kamil Baczyński • przytoczyć i omówić wybrany tekst kultury poruszający temat małej ojczyzny • omówić różne sposoby przedstawienia motywu przemijania w tekstach kultury
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: treny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść trenów • określić rodzaj liryki każdego z utworów • wskazać adresatów wymienionych na początku <i>Trenu I, VII i VIII</i> • wymienić cechy Urszulki przywołane przez podmiot liryczny w <i>Trenie VIII</i> • zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny w wierszu 	<p>Tren I</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić funkcję apostrofy rozpoczynającej utwór • wskazać porównanie homeryckie i określić jego funkcję <p>Tren V</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać porównanie homeryckie i określić jego funkcję • wyjaśnić przyczynę przywołania Persefony <p>Tren VII</p> <ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję odwołania do ubiorów córki • omówić funkcję 	<p>Tren I</p> <ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować metaforyczne znaczenie smoka • omówić funkcję pytania retorycznego w zakończeniu utworu <p>Tren V</p> <ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować metaforyczne znaczenie oliwki i sadownika • zinterpretować znaczenie pytania retorycznego w puencie utworu <p>Tren VII</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję zdrobnień 	<p>Tren I</p> <ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować znaczenie puenty • zinterpretować wymowę utworu <p>Tren V</p> <ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować wymowę utworu <p>Tren VII</p> <ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować wymowę utworu • porównać omówione treny i wyrazić swoją opinię na temat zawartego w nich ładunku emocjonalnego <ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować puentę 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić wybrany tekst kultury, w którym została przedstawiona strata bliskiej osoby, i porównać go z utworami Jana Kochanowskiego • wypowiedzieć się na temat uniwersalnej prawdy o człowieku zawartej w wierszu • omówić wizje zaświatów przedstawione w wybranych tekstach kultury

		<p>wykrzyknienia w puencie utworu</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać sytuację liryczną • wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego • opisać wizję zaświatów przedstawioną w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować dwojako znaczenie słowa <i>skrzynka</i>, użytego utworze <p>Tren VIII</p> <ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować funkcję kontrastu w ukazaniu domu: przed i po śmierci Urszuli • wskazać peryfrazę i określić jej funkcję • omówić sposób, w jaki został przedstawiony Bóg 	wiersza	
Kształcenie literackie i kulturowe: proza	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie • zrelacjonować treść utworu lub fragmentu utworu • przedstawić bohaterów utworu • wyjaśnić pojęcia: <i>literatura faktu, reportaż, alianci, idealizm, superbohater, antyutopia, alegoria, utopia, science fiction</i> • wypowiedzieć się na temat narratora • określić czas i przestrzeń akcji • wyjaśnić pojęcia: <i>faszizm, rasizm, obóz koncentracyjny, motyw, przypowieść, powieść historyczna, powiastka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty • scharakteryzować bohaterów całego lub fragmentów utworu • opisać relacje pomiędzy bohaterami, określić stany emocjonalne bohaterów • omówić znaczenie czasu i miejsca akcji dla wymowy utworu, omówić świat przedstawiony • określić temat przewodni utworu • wypowiedzieć się na temat utworu i zawartych w nim zagadnień, wyjaśnić zasady rządzące światem przedstawionym • wyjaśnić specyfikę języka utworu, np. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób prezentacji wybranego elementu utworu, porównać wybrane elementy świata przedstawionego • wyliczyć i omówić problemy, z którymi zetknął się bohater • wyjaśnić motywy postępowania, konsekwencje decyzji bohatera, wskazać jego najważniejsze cechy • wyjaśnić przyczynę reakcji bohatera w wybranych sytuacjach, • omówić stosunek bohatera do rzeczywistości • zinterpretować zachowanie bohatera, 	<p>posiada umiejętność poprawnego zinterpretowania wymaganego materiału, właściwej argumentacji, uogólniania, podsumowania i porównania, np. potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić punkt widzenia narratora na poruszany w utworze temat • zinterpretować puentę, tytuł, wymowę utworu • wskazać charakterystyczne cechy języka utworu, wyjaśnić ich znaczenie i określić ich funkcje w tekście • wskazać stereotypy przedstawione w utworze • przedstawić zdobyte za 	<p>potrafi wykorzystywać bogate konteksty, formułować i rozwijać problem badawczy, tworzyć własne teksty rozwijające poruszane tematy, np. potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stworzyć prezentację nawiązującą do poruszanych zagadnień • podjąć dyskusję na temat rzetelnych źródeł informacji lub zagadnień poruszanych w tekście • przedstawić inny tekst kultury podejmujący temat • na podstawie dowolnych źródeł opracować kontekst historyczny utworu • odnaleźć konteksty i nawiązania

	<p><i>filozoficzna</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • określić rodzaj narracji 	<p>użytych w tekście frazeologizmów</p>	<p>ocenić go</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić relacje łączące bohaterów • omówić stosunek autora tekstu do opisywanego bohatera • wskazać cechy gatunkowe utworu, wypowiedzieć się na temat stylu utworu • wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko 	<p>pomocą różnych źródeł informacje na temat poruszany w tekście</p> <ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat poruszanych problemów, • wyjaśnić symboliczne znaczenie elementów utworu, omówić przenośnię, uniwersalną wymowę utworu • umieścić utwór w kontekście, np. historycznym, biograficznym 	
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: Adam Mickiewicz <i>Pan Tadeusz</i> (lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>epopeja, inwokacja, szlachta, dworek szlachecki, komizm, ironia</i> <p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu • wskazać adresatów inwokacji <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść utworu • wymienić obyczaje szlacheckie opisane w utworze 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat narratora fragmentu utworu <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać strukturę społeczną szlachty polskiej • scharakteryzować Jacka Soplicę, Hrabiego, Sędziego i Gerwazego • wymienić wydarzenia historyczne przywołane w koncercie Jankiela • wymienić cechy gatunkowe utworu 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać, w jaki sposób inwokacja nawiązuje do tradycji eposu homeryckiego <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat sposobu przedstawienia społeczności dobrzyńskiej • wskazać komizm w sposobie przedstawienia niektórych bohaterów 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zanalizować sposób przedstawienia ojczyzny w inwokacji • zanalizować elementy wystroju dworku szlacheckiego w kontekście tradycji i patriotyzmu <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat zalet i wad szlachciców przedstawionych w utworze • zinterpretować częste pojawianie się w utworze słowa <i>ostatni</i> • zinterpretować tytuł utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kontekst historyczny, w jakim powstało dzieło, oraz kontekst historyczny wydarzeń przedstawionych w utworze • podjąć dyskusję na temat przyczyn określenia dzieła Mickiewicza epopeją narodową, skoro opisana została tam tylko jedna warstwa społeczna • porównać tekst Adama Mickiewicza z reżyserską wizją Andrzeja Wajdy

<p>Kształcenie literackie i kulturowe: Aleksander Kamiński, <i>Kamienie na szaniec</i> (lektura obowiązkowa)</p>	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu utworu <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>okupacja, Szare Szeregi, sabotaż, dywersja, literatura faktu</i> • zrelacjonować treść książki • określić rodzaj narracji • zrelacjonować przebieg akcji pod Arsenalem 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić świat przedstawiony we fragmencie utworu • scharakteryzować bohaterów fragmentu utworu <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić świat przedstawiony • opisać rzeczywistość okupowanej Warszawy • wymienić i scharakteryzować bohaterów pierwszoplanowych • opisać perypetie bohaterów działających w małym sabotażu i w dywersji 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego Rudy czuł się szczęśliwy pomimo dojmującego bólu i świadomości zbliżającej się śmierci <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat specyfiki pokolenia, do którego należeli bohaterowie • wskazać cechy gawędy harcerskiej i literatury faktu 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w kontekście danego fragmentu utworu zinterpretować tytuł utworu <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat celowości przeprowadzenia akcji pod Arsenalem w świetle jej skutków • podjąć dyskusję na temat ówczesnego i współczesnego rozumienia słowa <i>patriotyzm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać sposób ukazania akcji pod Arsenalem oraz jej skutków w książce Aleksandra Kamińskiego oraz w filmie w reżyserii Roberta Glińskiego
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: Henryk Sienkiewicz, <i>Quo vadis</i> (lektura obowiązkowa)</p>	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>pierwsi chrześcijanie, Cesarstwo Rzymskie</i> • zrelacjonować treść fragmentu <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>powieść historyczna</i> • zrelacjonować treść powieści • określić rodzaj narracji 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować Winicjusza i Petroniusza • wymienić wartości najważniejsze dla Rzymian <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić świat przedstawiony • wskazać cechy powieści historycznej • scharakteryzować bohaterów pierwszoplanowych 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać emocje, które targały Winicjuszem <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić konsekwencje, z którymi wiązał się wybór religii chrześcijańskiej • omówić sposób życia pierwszych chrześcijan • omówić przyczyny, przebieg i konsekwencje pożaru Rzymu • opisać przemianę 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać wiarę Rzymian i chrześcijan <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tytuł powieści • przedstawić dwa sposoby pojmowania miłości w ujęciu antycznym i chrześcijańskim 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić wybraną adaptację <i>Quo vadis</i> • podjąć dyskusję na temat poświęcenia życia dla idei, w którą się wierzy • porównać pierwszych chrześcijan ze współczesnymi wyznawcami Jezusa z Nazaretu

		<ul style="list-style-type: none"> • opisać obyczajowość starożytnych Rzymian 	wewnętrzną Winicjusza		
Kształcenie literackie i kulturowe: Stefan Żeromski <i>Szyfowe prace</i> (lektura obowiązkowa)	Do fragmentu utworu: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>rusyfikacja</i> • zrelacjonować fragment powieści Do całości utworu: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>zabory, rusyfikacja</i> • zrelacjonować treść powieści 	Do fragmentu utworu: <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować Bernarda Zygiera Do całości utworu: <ul style="list-style-type: none"> • omówić świat przedstawiony • scharakteryzować Marcina Borowicza i Andrzeja Radka • wymienić metody rusyfikacji przedstawione w powieści 	Do fragmentu utworu: <ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat przyczyn lekceważenia przez uczniów lekcji języka polskiego Do całości utworu: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sytuację społeczeństwa polskiego po powstaniu styczniowym • omówić sposoby walki z rusyfikacją przedstawione w utworze • zinterpretować tytuł powieści 	Do fragmentu utworu: <ul style="list-style-type: none"> • omówić i zanalizować reakcje uczniów na recytację <i>Reduty Ordona</i> Do całości utworu: <ul style="list-style-type: none"> • zanalizować skutki zabiegów rusyfikacyjnych • przedstawić postawy członków polskiej społeczności wobec działań zaborców i zanalizować ich przyczyny 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat potrzeby zachowywania tożsamości narodowej
Kształcenie literackie i kulturowe: Sławomir Mrożek <i>Artysta</i> (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>alegoria</i> • zrelacjonować treść opowiadania • określić rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat narratora • wyjaśnić postawę Koguta • skomentować zachowanie Lisa 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić alegoryczne znaczenie występujących postaci • wskazać elementy komizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • odnieść postawę Koguta do wyobrażenia na temat artysty • sformułować morał 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat sposobu postrzegania artystów • porównać utwór Sławomira Mrożka z wybraną bajką zwierzęcą
Kształcenie literackie i kulturowe: wywiad, gatunki publicystyczne	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>wywiad</i>, zreferować treść wywiadu • omówić przynależność tekstu do gatunku prasowego • przedstawić najważniejsze wydarzenia z historii piśmiennictwa • wymienić gatunki 	<ul style="list-style-type: none"> • podzielić wypowiedzi pisemne na kategorie • rozpoznać gatunki wypowiedzi prasowej 	<ul style="list-style-type: none"> • zanalizować wywiad pod kątem sposobu zadawania pytań przez dziennikarkę • omówić język prasy • wymienić cechy dobrego tekstu prasowego 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć elementy omówione w wywiadzie w rzeczywistości codziennej • zanalizować tekst prasowy według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat wad i zalet publikacji drukowanych oraz elektronicznych

	wypowiedzi prasowej				
Kształcenie literackie i kulturowe: komiks	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić historię komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić język komiksu • przedstawić różnice pomiędzy komiksem amerykańskim a komiksem europejskim 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić wybrany komiks i ocenić go według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać wybrane komiksy i ocenić je według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć projekt komiksu • przedstawić film inspirowany komiksem i omówić jego specyfikę
Kształcenie literackie i kulturowe: film	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić najważniejsze momenty w historii kina • wyjaśnić pojęcia: <i>kadr, plan filmowy, ujęcie, scena, montaż, scenariusz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady filmów należących do poszczególnych gatunków filmowych • omówić kompozycję kadru 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w wybranych filmach cechy klasyfikujące je do poszczególnych gatunków 	<ul style="list-style-type: none"> • zanalizować język filmu w wybranym dziele • ocenić wybrane dzieło filmowe według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotować prezentację na temat wybranej postaci związanej z filmem • stworzyć scenariusz filmowy spełniający wymogi wybranej konwencji gatunkowej
Kształcenie literackie i kulturowe: dzieło sztuki (obraz, fotografia)	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić barwy użyte przez malarza • opisać, co zostało przedstawione na obrazie, zdjęciu • wyjaśnić pojęcia: <i>wzorzec, kompozycja fotografii, sztuka współczesna</i> • przedstawić najważniejsze wydarzenia z historii fotografii • wymienić rodzaje fotografii • wyjaśnić pojęcia: <i>mural, street art</i> • opisać mural 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić znaczenie zastosowanych przez malarza proporcji • omówić kompozycję dzieła • opisać krajobraz, omówić kompozycję obrazu • wskazać przykłady fotografii należących do danych kategorii 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować znaczenie barw • zinterpretować sposób przedstawienia bohatera • wskazać elementy, które zostały wyeksponowane na zdjęciu • ocenić wybraną fotografię według podanych kryteriów • wypowiedzieć się na temat roli światła w fotografii 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować sposób ukazania tematu na obrazie • wyrazić swoją opinię na temat obrazu • wyjaśnić wymowę obrazu • wypowiedzieć swoją opinię na temat fotografii i uzasadnić ją • zanalizować wybraną fotografię • wypowiedzieć się na temat specyfiki sztuki współczesnej 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać obraz z innymi tekstami kultury przedstawiającymi temat • omówić wybrany obraz • przygotować prezentację na temat np. twórczości Warhola • zanalizować wybraną fotografię artystyczną • omówić wybrany przykład street artu
Kształcenie literackie i kulturowe: Internet, telewizja	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić historię Internetu • wymienić gatunki wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję Internetu • scharakteryzować wybrane programy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczynę popularności konkretnych serwisów internetowych • scharakteryzować język 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić wybrany blog • wskazać korzyści i zagrożenia związane z 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat sposobów chronienia prywatności w internecie • przedstawić swoje

	<p>internetowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia związane z rzeczywistością Internetu • zrelacjonować etapy rozwoju telewizji • wskazać momenty przełomowe w rozwoju telewizji • podać przykłady gatunków telewizyjnych 	<p>telewizyjne</p>	<p>wypowiedzi internetowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić specyfikę języka przekazu telewizyjnego 	<p>Internetem</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić wypowiedź internetową według podanych kryteriów • ocenić wybrany program telewizyjny według podanych kryteriów • porównać różne przykłady tego samego gatunku telewizyjnego 	<p>wyobrażenia na temat przyszłości Internetu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat roli telewizji w życiu swoich rówieśników • podjąć dyskusję na temat jakości i funkcji reklam telewizyjnych • przygotować prezentację na temat swojego ulubionego serialu
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: muzyka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować rozwój muzyki na poszczególnych etapach historii kultury • wymienić elementy języka muzyki 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić rodzaje muzyki rozrywkowej 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić rolę muzyki w wybranym filmie • ocenić utwór muzyczny na podstawie podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • zastosować elementy języka muzyki do analizy wybranego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć prezentację na temat ulubionego muzyka bądź gatunku muzyki • stworzyć prezentację na temat muzyki etnicznej charakterystycznej dla swojego regionu
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: twórca i jego czasy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>renesans, humanizm</i> • wymienić najważniejsze etapy życia Jana Kochanowskiego • wyjaśnić pojęcia: <i>szlachta, Wielka Emigracja, epopeja narodowa</i> • wymienić najważniejsze etapy życia Adama Mickiewicza • wyjaśnić pojęcia: <i>harcerstwo, literatura podziemna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejsze fakty z życia Melchiora Wańkowicza • scharakteryzować twórczość Jana Kochanowskiego • omówić okoliczności powstania cyklu <i>Trenów</i> • scharakteryzować twórczość Adama Mickiewicza • omówić kontekst historyczny twórczości Aleksandra Kamińskiego • przedstawić okoliczności 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać elementy autobiograficzne w książce <i>Ziele na kraterze</i> • wskazać cechy charakterystyczne renesansu • omówić genezę <i>Pana Tadeusza</i> • wyjaśnić genezę powstania <i>Kamieni na szaniec</i> • wypowiedzieć się na temat twórczości Henryka Sienkiewicza • omówić kontekst 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować twórczość Melchiora Wańkowicza • przedstawić specyfikę <i>Trenów</i> Jana Kochanowskiego • wymienić cechy epopei obecne w <i>Panu Tadeuszu</i> • przedstawić znaczenie <i>Kamieni na szaniec</i> dla współczesnych autorów odbiorców • omówić kontekst społeczno-historyczny twórczości Żeromskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się o wydarzeniach historycznych współczesnych autorowi • wypowiedzieć się na temat literatury podziemnej w okupowanej Polsce

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>rusyfikacja</i> • wymienić najważniejsze etapy życia Henryka Sienkiewicza • wyjaśnić pojęcie <i>emigracja</i> 	<p>powstania <i>Szyfowych prac</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić genezę powieści <i>Quo vadis</i> 	<p>powstania powieści historycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat twórczości artysty 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić recepcję powieści <i>Quo vadis</i> • omówić sposób opisywania rzeczywistości w dziełach S. Mrożka 	
<p>Retoryka, sztuka posługiwania się językiem: perswazja, opinia, poprawność językowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>perswazja, apel, sugestia, uzasadnienie, negocjacje, reklama, manipulacja, etyka słowa</i> • wymienić cechy wypowiedzi perswazyjnej • wymienić fazy negocjacji • wymienić sposoby nakłaniania w reklamie • wymienić elementy etyki słowa • wyjaśnić pojęcia: <i>opinia, informacja</i> • wymienić zasady, które powinny być przestrzegane podczas wyrażania opinii • przedstawić podział błędów językowych • poprawnie odczytać podane wyrazy 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć w podanych tekstach apel, sugestię i uzasadnienie • wymienić sposoby manipulacji • wskazać reklamy, które nakłaniają odbiorcę do konkretnego działania • wskazać wypowiedzi wykorzystujące manipulację • wyjaśnić różnicę pomiędzy opinią a informacją • odróżnić informację od opinii • poprawnie odmienić podane słowa • właściwie sformułować związki frazeologiczne • w podanych przykładach wskazać sylaby akcentowane 	<ul style="list-style-type: none"> • skomponować wypowiedź perswazyjną na zadany temat • zanalizować hasła reklamowe pod kątem adresata • zanalizować wybrane reklamy pod kątem zabiegów manipulacyjnych • sporządzić notatkę zawierającą informacje • skorygować błędy w podanych tekstach • odnaleźć w zdaniach błędnie użyte wyrazy • odnaleźć błędy stylistyczne w tekście i skorygować je 	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzić negocjacje zgodnie z podanym schematem • ułożyć hasła reklamowe, nakłaniające do konkretnego działania • sformułować opinie wraz z uzasadnieniem • wskazać pleonazmy w podanych wyrażeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć w reklamach i wypowiedziach polityków elementy manipulacji i zanalizować je • wygłosić publicznie mowę perswazyjną
<p>Nauka o języku: słownictwo, komunikacja językowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić zasady porozumiewania się w grzeczny sposób • wymienić formy 	<ul style="list-style-type: none"> • dopasować słowa i zwroty grzecznościowe do adresata • wskazać wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać wypowiedzi, w których zostały złamane zasady grzeczności w języku 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować wypowiedzi dostosowane do adresata • stworzyć wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować oficjalną mowę na zadany temat, uwzględniając wszystkie zasady grzeczności

	<p>grzecznościowe</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić odmiany polszczyzny wskazać różnice pomiędzy odmianą oficjalną a nieoficjalną polszczyzny wyartykułować podane wyrazy zgodnie z normą wzorcową zaakcentować podane wyrazy zgodnie z normą wzorcową wyjaśnić pojęcia: <i>języki środowiskowe, języki zawodowe, kolokwializmy, profesjonalizmy</i> wyjaśnić pojęcia: <i>dialekt, gwara</i> wymienić istniejące w Polsce dialekty wymienić style funkcjonujące w polszczyźnie zreferować podstawową zasadę dobrego stylu wyjaśnić pojęcia: <i>treść wyrazu, zakres wyrazu</i> odróżnić treść od zakresu wyrazu wyjaśnić pojęcia: <i>synonim, antonim, homonim, wyraz wieloznaczny, eufemizm</i> 	<p>należące do oficjalnej i nieoficjalnej odmiany języka</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić sytuacje, w których można stosować nieoficjalną formę języka, oraz takie, w których należy stosować formę oficjalną odróżnić języki środowiskowe od języków zawodowych wskazać kolokwializmy w podanym tekście wskazać różnice pomiędzy gwarą a dialektem wymienić cechy każdego ze stylów wymienić szczegółowe zasady dobrego stylu wyjaśnić zależność pomiędzy treścią a zakresem wyrazu zastąpić podane wyrazy synonimami podać antonimy do danych wyrazów podzielić neologizmy na kategorie odnaleźć neologizmy w tekście wytłumaczyć znaczenie podanych imion 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić różnice pomiędzy normą wzorcową a normą użytkową języka rozpoznać wypowiedzi zgodne z normą wzorcową i normą użytkową wymienić przykłady języków środowiskowych i zawodowych wymienić cechy gwary uczniowskiej w podanych przykładach wskazać różnice pomiędzy gwarą a językiem ogólnonarodowym rozpoznać styl podanej wypowiedzi skorygować błędy stylistyczne w podanym tekście porównać treść i zakres wyrazu w podanych przykładach wyjaśnić różnice pomiędzy wyrazami wieloznacznymi a homonimami wyjaśnić znaczenie podanych eufemizmów wyjaśnić znaczenie podanych neologizmów 	<p>zgodne z wzorcową odmianą języka</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznać podane rodzaje języków środowiskowych przekształcić tekst gwarowy na ogólnopolski stworzyć tekst w wybranym stylu podane wyrazy zastąpić słowami o bogatszej treści podane wyrazy zastąpić słowami o szerszym zakresie podać różne znaczenia danych wyrazów wskazać archaizmy w przysłowiach i wyjaśnić ich znaczenie wypowiedzieć się na temat mody na konkretne imiona utworzyć nazwy mieszkanki i mieszkańca danego miasta 	<ul style="list-style-type: none"> zanalizować wybrane przez siebie wypowiedzi publicystyczne pod kątem zgodności z normami językowymi stworzyć dłuższą wypowiedź ustną zawierającą elementy wybranego języka środowiskowego stworzyć minisłownik wybranej gwary wyjaśnić znaczenie imion biblijnych
--	--	---	--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> wymienić rodzaje neologizmów i zapożyczeń wymienić obrzędy nadawania imion wymienić języki, z których wywodzą się imiona zrelacjonować historię nadawania nazwisk zrelacjonować zasady odmiany nazwisk żeńskich i nazwisk małżeństw wymienić rodzaje nazw miejscowości zreferować zasadę zapisu dwuczłonowych nazw miejscowych 	<p>słowiańskich</p> <ul style="list-style-type: none"> użyć imion w wołaczach poprawnie odmienić nazwiska właściwie odmienić nazwy miejscowości 	<ul style="list-style-type: none"> zanalizować swoje imię z uwzględnieniem podanych kryteriów zanalizować różne nazwiska pod kątem ich pochodzenia wyjaśnić pochodzenie podanych nazw miejscowości 		
Nauka o języku: odmienne części mowy	<ul style="list-style-type: none"> wymienić odmienne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować odmienne części mowy określić cechy charakterystyczne deklinacji trudnych rzeczowników 	<ul style="list-style-type: none"> odnaleźć nieosobowe formy czasownika w tekście i określić je dokonać właściwej deklinacji rzeczowników właściwie odmienić i stopniować przymiotniki 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie określić formy czasownika osobowego właściwie określić formy zaimków i poprawnie je stosować właściwie nazywać rodzaje liczebników 	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o odmiennych częściach mowy
Nauka o języku: nieodmienne części mowy	<ul style="list-style-type: none"> wymienić nieodmienne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować nieodmienne części mowy wskazać spójniki, przed którymi stawiamy przecinek 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać przysłówki, które podlegają stopniowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać nieodmienne części mowy 	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o nieodmiennych częściach mowy
Nauka o języku: pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy	<ul style="list-style-type: none"> wymienić części mowy pisane łącznie z partykułą <i>nie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zastosować poznane zasady w praktyce 	<ul style="list-style-type: none"> skorygować tekst pod względem pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć tekst, stosując różne części mowy z partykułą <i>nie</i> 	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą ortograficzną

	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać, które części mowy pisze się rozdzielnie z partykułą <i>nie</i> 		częściami mowy		
Nauka o języku: fonetyka	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>głoska, litera, ubezdźwięcznienie, udźwięcznienie, uproszczenie grupy spółgłoskowej</i> • przedstawić podział głosek • wymienić zasady poprawnego akcentowania w języku polskim 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać rodzaje głosek na przykładach • poprawnie podzielić wyrazy na sylaby • wskazać wyrazy, w których nastąpiło uproszczenie grupy spółgłoskowej • wskazać upodobnienia wewnątrzwyrazowe 	<ul style="list-style-type: none"> • skorygować błędy w podziale wyrazów • poprawnie zaakcentować wyrazy stanowiące wyjątek od powszechnej reguły 	<ul style="list-style-type: none"> • określić kierunek upodobnienia • skorygować błędy w akcentowaniu 	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o fonetyce
Nauka o języku: słowotwórstwo	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>wyraz podstawowy, wyraz pochodny, temat słowotwórczy, formant, przedrostek, przyrostek, wrostek, formant zerowy, oboczność, rodzina wyrazów, rdzeń, wyraz pokrewny, oboczność, złożenia, zrosty</i> • wymienić kategorie słowotwórcze 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenie podanych wyrazów pochodnych • utworzyć przymiotniki od rzeczowników • przyporządkować wyraz pochodny do kategorii słowotwórczej • wskazać wyrazy należące do jednej rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w podanych parach wyrazów wyraz podstawowy i wyraz pochodny • wskazać formant w wyrazie pochodnym • podkreślić w rodzinie wyrazów rdzeń i wskazać oboczności • rozpoznać złożenia i zrosty na podanych przykładach 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy słowotwórczej podanych wyrazów • utworzyć wyrazy należące do konkretnych kategorii słowotwórczych • sporządzić wykresy rodziny wyrazów • omówić funkcję łącznika w przymiotnikach złożonych 	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą z zakresu słowotwórstwa
Nauka o języku: wypowiedzenie i jego części	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić główne i drugorzędne części zdania • podzielić wypowiedzenia na zdania i równoważniki zdań • rozpoznać w tekście równoważniki zdań 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać podmiot i orzeczenie w zdaniu • odnaleźć w tekście drugorzędne części zdania 	<ul style="list-style-type: none"> • określić właściwy szyk przydawki w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnić zdania przydawkami w odpowiednim szyku • dokonać rozbioru logicznego zdania 	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o składni
Nauka o języku: zdanie złożone i zdanie	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić rodzaje zdań podrzędnie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształcić zdania w imiesłowowe 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształcić zdania pojedyncze w zdania 	<ul style="list-style-type: none"> • przeredagować tekst ze zbyt rozbudowanymi 	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o

wielokrotnie złożone	<ul style="list-style-type: none"> wymienić rodzaje zdań współrzędnie złożonych 	<p>równoważniki zdania</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznać rodzaje zdań złożonych podrzędnie i współrzędnie wymienić zasady stosowania przecinka w zdaniach złożonych współrzędnie 	<p>złożone</p> <ul style="list-style-type: none"> podzielić zdania złożone współrzędnie na zdania składowe 	<p>zdaniami złożonymi</p> <ul style="list-style-type: none"> sporządzić wykres zdania złożonego 	składni
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - list motywacyjny	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcie <i>list motywacyjny</i> wymienić elementy, z których składa się list motywacyjny podjąć próbę napisania listu motywacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> zgromadzić informacje do listu motywacyjnego, który będzie odpowiedzią na podane ogłoszenia zredagować list motywacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> uporządkować informacje potrzebne do listu motywacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> ocenić rzetelność i wiarygodność podanych listów motywacyjnych 	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - życiorys, CV	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia: <i>życiorys, CV (Curriculum vitae)</i> wymienić elementy, z których składają się życiorys i CV podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> zgromadzić informacje, które powinny się znaleźć w życiorysie i CV zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> uporządkować informacje niezbędne do sporządzenia życiorysu i CV skorygować błędy w podanych życiorysie i CV 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie życiorysu zredagować oficjalne CV 	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - podanie	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcie <i>podanie</i> wymienić elementy, które powinny się znaleźć na podaniu podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> zgromadzić argumenty przydatne do uzasadnienia prośby zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> skorygować błędnie napisane podanie 	<ul style="list-style-type: none"> zredagować oficjalne podanie przy użyciu komputera z prośbą o przyjęcie do szkoły ponadpodstawowej 	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: sprawozdanie z filmu i spektaklu	<ul style="list-style-type: none"> wymienić elementy, które powinny się znaleźć we wstępie, w rozwinięciu i w zakończeniu sprawozdania podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć plan sprawozdania ostatnio obejrzanego filmu lub spektaklu zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> stosować się do wszystkich reguł sporządzenia sprawozdania 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć pisemne sprawozdanie z wybranego filmu bądź spektaklu 	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi

Kształcenie językowe: recenzja	<ul style="list-style-type: none"> wymienić elementy, z których składa się recenzja odróżnić recenzję od sprawozdania podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć plan recenzji zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> wyselekcjonować niezbędne informacje przydatne do sporządzenia pełnej dwuczęściowej recenzji 	<ul style="list-style-type: none"> ocenić poszczególne elementy dzieła stworzyć obszerną i wyczerpującą recenzję wybranego filmu 	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: scenariusz filmowy	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcie <i>didaskalia</i> wymienić elementy wchodzące w skład scenariusza podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> wybrać scenę z dowolnej książki, która nadaje się na scenariusz zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> zredagować nagłówki scen i wskazówki sceniczne 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć przekonujące dialogi nadać gotowemu scenariuszowi odpowiedni kształt graficzny 	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - przemówienie	<ul style="list-style-type: none"> wymienić cechy różnych rodzajów przemówień wymienić elementy niezbędne do przygotowania przemówienia podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić elementy, z których powinno się składać dobrze skomponowane przemówienie przygotować plan przemówienia zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> wyliczyć strategie zdobycia przychylności słuchaczy, sposoby prezentacji argumentów i formułowania zakończenia przemówienia 	<ul style="list-style-type: none"> zanalizować przykładowe przemówienia pod kątem tematu i stosowanych strategii wygłosić przemówienie 	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi oraz wygłosić porywające przemówienie